

Відгук

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора
Погорецького Миколи Анатолійовича на дисертацію
Холодило Петра Васильовича на тему: «Кримінальне
провадження на підставі угод про визнання винуватості», поданої
на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.09. – кримінальний процес та криміналістика;
судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Актуальність теми. Розвиток України як демократичної, соціальної та правової держави вимагає належних гарантій реалізації прав і свобод людини, що можливо завдяки подальшій імплементації у вітчизняну правову систему загальновизнаних міжнародних стандартів. Вітчизняний законодавець, враховуючи міжнародні стандарти у сфері кримінального процесу і практику їх впровадження у кримінальне процесуальне законодавство розвинутих демократичних країн англо-американської та європейської правової сім'ї (Англія, Німеччина, Франція, США та ін.), а також зважаючи на недоліки КПК 1960 р. і ті проблемні питання, що виникали у зв'язку з реалізацією його положень у практичній діяльності уповноважених суб'єктів кримінального процесу, передбачив у главі 35 КПК України 2012 р. новий інститут кримінального процесу – кримінальне провадження на підставі угод.

Положення глави 35 КПК України передбачають можливість укладення у кримінальному провадженні два види угод: 1) про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим; 2) про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим.

Особливої уваги у цьому контексті викликає питання укладення угоди про визнання винуватості. Адже як свідчать статистичні дані Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ за 2013-2016 рр., на які посилається здобувач, у 2014 р. із 100,7 тис. постановлених вироків – 23,3 тис. на підставі угод (23,1 %), із них 13,6 тис. угоди про визнання винуватості (58,3 %); 2015 р. – із 95,1 тис. постановлених вироків – 18,6 тис., з них із затвердженням угод (19,6 %), із них 9,6 тис. угоди про визнання винуватості (51,6 %); 2016 р. із 79,4 тис.

Вх. № 4435
"18" 09 20 14 р.
кількість аркушів:
осн. док. 15 додаток -

постановлених вироків – 15,1 тис., з них із затвердженням угод (18 %), із них 7,3 тис. угоди про визнання винуватості (48,4 %). Виходячи з аналізу наведених даних, можемо зробити висновок, що з 2014 р. по 2016 р. суттєво зменшилася кількість кримінальних проваджень, у яких укладалися угоди про визнання винуватості. Однією з причин такої тенденції є недосконалість положень чинного кримінального процесуального законодавства України, яке регламентує механізм укладання угоди про визнання винуватості. Як результат, це негативно відображається у практичній діяльності уповноважених суб'єктів кримінального процесу, адже як свідчать результати проведеного аналізу матеріалів кримінальних проваджень цієї категорії, на сьогодні під час здійснення кримінальних проваджень, у яких укладалися угоди про визнання винуватості, виникає низка проблемних питань щодо застосування положень цього інституту, які потребують нагального вирішення на законодавчому рівні.

Окремі проблемні питання кримінального провадження на підставі угод про визнання винуватості досліджували М. Й. Вільгушинський, І. В. Гловюк, В. В. Городовенко, В. О. Гринюк, Ю. М. Грошевий, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Дьомін, М. С. Квятковський, О. Ю. Костюченко, О. П. Кучинська, О. О. Леляк, М. В. Лотоцький, Д. М. Лобань, С. М. Маликіна, Н. В. Нестор, Р. В. Новак, В. Т. Нор, Є. В. Повзик, Г. П. Середа, О. Ю. Татаров, Г. Є. Тюрін, Л. Д. Удалова, М. Є. Шумило, О. Г. Яновська та ін.

За КПК України 2012 року вже було захищено 5 дисертацій, присвячених дослідженню різних аспектів здійснення кримінального провадження на підставі угод про визнання винуватості: 1) **Повзик Є. В.** Правові наслідки визнання підозрюваним, обвинуваченим своєї вини (порівняльно-правове дослідження): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Нац. юрид. універс. ім. Ярослава Мудрого. 2013; 2) **Леляк О. О.** Угода про визнання винуватості у кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Нац. акад. прокуратури України. 2015; 3) **Новак Р. В.** Кримінальне провадження на підставі угод в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. 2015; 4) **Стратій О. В.** Психолого-правові особливості кримінального провадження на підставі угод: дис. ... канд. юрид. наук: 19.00.06. Нац. акад. внутр. справ. 2015; 5) **Тюрін Г. Є.** Організаційно-правові основи участі прокурора

у кримінальному провадженні на підставі угод: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2017.

При цьому 21 вересня 2017 р. відбудеться захист ще однієї дисертації з цієї тематики у Національній академії внутрішніх справ: *Саєнко Г. Ю.* Провадження на підставі угод у кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017.

Проте зазначені дисертаційні роботи не дали відповіді практикам на багато проблемних питань щодо застосування положень цього інституту у практичній діяльності. Вищезазначені роботи не вичерпали також і дослідження багатьох теоретичних проблем питань здійснення кримінальних проваджень на підставі угод про визнання винуватості. Тому у вітчизняній науці кримінального процесуального права залишалася низка проблемних питань, які потребують окремого комплексного дослідження цього інституту, на чому цілком слушно зосередили увагу здобувач і його науковий керівник, ставлячи перед собою за мету розробити теоретичні засади і практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення кримінального провадження на підставі угод про визнання винуватості, а також сформулювати науково-обґрунтовані пропозиції з удосконалення кримінального процесуального законодавства та практики його застосування.

Про актуальність теми дисертації П. В. Холодила свідчить також її зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Обраний напрям дослідження узгоджується з положеннями Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 р., відповідає Пріоритетним напрямам наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 рр., затвердженим наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, основним напрямом наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2014–2017 рр., схваленим рішенням Вченої ради академії від 29 жовтня 2013 р. (протокол № 28). Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 жовтня 2015 р. (протокол № 20) та схвалено Координаційним бюро Національної академії правових наук України (№ 1070, 2015 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, у своїй більшості є обґрунтованими та переконливими. При їх обґрунтуванні використано широке коло вітчизняних та зарубіжних наукових джерел з історії й теорії держави та права, кримінального процесуального права, кримінального права, вітчизняне та зарубіжне законодавство й інші правові акти, перелік яких складає 511 найменувань.

При цьому слід зазначити, що наукові джерела використані здобувачем переважно критично – з глибоким аналізом, коректною полемікою та аргументацією власного підходу до тих чи інших положень, висновків чи пропозицій їх авторів, що свідчить про зрілість дослідника та його високу загально наукову культуру.

Репрезентативним є емпіричний матеріал дослідження, що складають матеріали вивчення 303 кримінальних проваджень на підставі угод про визнання винуватості, що були розглянуті судами протягом 2013–2016 рр.; зведені дані анкетування 127 слідчих Національної поліції, 121 прокурора та 84 суддів, які брали участь у досудовому розслідуванні або судовому розгляді кримінальних проваджень на підставі угод про визнання винуватості з Вінницької, Дніпропетровської, Житомирської, Київської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей та м. Києва; державна та відомча статистична звітність; слідча практика; аналітичні дані МВС України, Національної поліції України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України за 2013–2016 роки.

Репрезентативність цього емпіричного матеріалу вплинула на обґрунтованість та достовірність наукових положень, рекомендацій та висновків проведеного П. В. Холодило дослідження.

Вміле використання широкого спектру сучасних методів наукового пошуку також позитивно вплинули на ступінь обґрунтованості сформульованих дисертантом наукових положень, висновків і рекомендацій.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій.

Комплексне опрацювання та системний аналіз наукових джерел і процесуальних норм в їх генезисному та порівняльно-правовому аспектах, а також матеріалів практики, дало можливість П. В. Холодило сформулювати власні наукові положення висновки та рекомендації, що відзначаються достовірністю та характеризуються науковою новизною.

До найбільш вагомих наукових положень, що характеризуються новизною або її елементами, слід віднести такі.

Уперше:

- на підставі визначених критеріїв розроблено наукову класифікацію угод про визнання винуватості: за видом посткримінальної поведінки; за ступенем суспільної небезпеки особи, яка укладає цю угоду; за реалізацією умов угоди; за етапом вчинення кримінального правопорушення, в якому особа визнає себе винуватою;

- обґрунтовано обов'язковість врахування обставин, що визначаються прокурором під час укладення угоди, обов'язків підозрюваного або обвинуваченого щодо співробітництва у викритті кримінальних правопорушень (надання показань про обставини вчиненого кримінального правопорушення, яке розслідується; надання показань про свою злочинну діяльність, тобто викриття себе у вчиненні інших кримінальних правопорушень; викриття інших осіб, які брали участь у вчиненні кримінального правопорушення, що розслідується; викриття осіб, які вчинили інші кримінальні правопорушення; надання інформації про інші кримінальні правопорушення, які готуються, вчинюються або вчинені);

- аргументовано, що у положеннях КПК України, якими регламентовано кримінальне провадження на підставі угод про визнання винуватості, має бути закріплений порядок відмови судом у затвердженні укладеної прокурором угоди, для чого запропоновано підстави для відмови розмежувати на обов'язкові та фактичні за таким критерієм: установлення обов'язкових підстав для відмови має призвести до однозначної відмови суду затвердити угоду (наприклад, умови угоди суперечать вимогам кримінального процесуального законодавства), встановлення ж фактичних (оціночних) підстав вимагає їх обґрунтування в рішенні суду, їх

наявність у рішенні суду може бути оскаржена (наприклад, невідповідність умов угоди інтересам суспільства).

Удосконалено:

– доцільність регламентації процедури надання інформації підозрюваному або обвинуваченому та форму фіксації переговорів під час узгодження умов угоди, з врахуванням можливої відмови прокурора в укладенні угоди, для чого визначено формальні критерії для такої відмови;

– норми кримінального процесуального закону в частині обов'язків підозрюваного або обвинуваченого щодо співробітництва у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою (надання підозрюваному (обвинуваченому) інформації про раніше вчинений або невідомий правоохоронним органам злочин та у випадку, коли підозрюваний (обвинувачений) надає інформацію про злочин, що готується, або про особу, яка готується до вчинення злочину);

– правову позицію, відповідно до якої матеріали кримінального провадження за наявності в змісті угоди зобов'язання щодо співробітництва у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою, направляються до суду для затвердження після проведення необхідних слідчих (розшукових) дій та оцінки їх результатів у співвідношенні з показаннями підозрюваного;

– правові норми КК України та КПК України щодо призначення покарання обвинуваченому, який уклав угоду про визнання винуватості й взяв на себе обов'язки щодо співробітництва у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою.

Дістало подальший розвиток:

– положення теорії кримінального процесу в частині виокремлення інституту угод про визнання винуватості за критеріями, які визначають диспозитивність процесуальної форми кримінального провадження;

– рішення про виконання обвинуваченому умов угоди про визнання винуватості, яке має ґрунтуватися на формальних ознаках, для чого визначено критерії неналежного виконання умов угоди та форми контролю.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у: *законотворчій діяльності* – у процесі опрацювання проектів змін і доповнень до кримінального процесуального законодавства (акт впровадження Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя від 9 грудня 2016 р. № 04-29/15-4369); *практичній діяльності правоохоронних органів України* – під час розроблення та вдосконалення відомчих нормативно-правових актів, підготовки посібників, методичних рекомендацій з питань розслідування кримінальних проваджень на підставі угод про визнання винуватості (акти впровадження Головного слідчого управління Національної поліції України від 12 травня 2016 р.; прокуратури Тернопільської області від 14 вересня 2016 р.); *освітньому процесі* – під час підготовки лекцій, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з кримінального процесу, а також у процесі проведення різних видів занять за відповідною дисципліною в системі підвищення кваліфікації керівників слідчих та оперативних підрозділів (акти Національної академії внутрішніх справ від 18 грудня 2015 р. та 21 березня 2016 р.).

Не дивлячись на такий широкий спектр використання результатів відповідного дослідження за перерахованими сферами, здобувачу для підсилення репрезентативності роботи необхідно було б отримати акти впровадження у науково-дослідну роботу, у тому числі у науково-дослідну роботу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, адже як мені особисто відомо, окремі положення цієї дисертації вже використовуються викладачами кафедри правосуддя у своїх наукових дослідженнях.

Достатньою є *апробація результатів дослідження*. Основні положення та висновки, що сформульовані в дисертації відображено у 16 наукових публікаціях, серед яких сім статей – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна – у зарубіжному юридичному виданні (Киргизька Республіка), вісім – у збірниках тез наукових доповідей, оприлюднених на науково-практичних конференціях: «Актуальні питання розвитку державності та правової системи в сучасній Україні» (м. Запоріжжя, 30–31 жовт. 2015 р.); «Інтеграція Республіки Молдова та України в ЕС: юридичні аспекти» (м. Кишинів,

6–7 листоп. 2015 р.); «Право, держава та громадське суспільство в умовах системних реформ у процесі Євроінтеграції» (м. Дніпропетровськ, 27–28 листоп. 2015 р.); «Стан дотримання прав людини в умовах сучасності: теоретичні та практичні аспекти» (м. Київ, 24 груд. 2015 р.); «Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів» (м. Київ, 26 лют. 2016 р.); «Організаційно-управлінські, економічні, психолого-педагогічні аспекти забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ)» (м. Черкаси, 11 берез. 2016 р.); «Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави» (м. Одеса, 25 берез. 2016 р.); «Розвиток юридичної науки: проблеми та рішення очима здобувачів вищої освіти» (м. Київ, 14 квіт. 2016 р.).

Оцінка змісту дисертації та автореферату.

Науково обґрунтованою є архітектура дисертаційної роботи, яка дозволила автору в основному повно та всебічно розкрити предмет дослідження. Структура дисертації логічно витікає з поставлених задач, об'єкта та предмета дослідження й охоплює як теоретичний, так і практичний аспект досліджуваної проблематики.

Дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (511 найменувань на 52 сторінках) та семи додатків на 45 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 296 сторінок, із них основний текст – 187 сторінок.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дисертації; зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, надано відомості щодо шляхів і форм їх упровадження; наведено характеристику апробацій і публікацій дисертанта, в яких відображено основні положення роботи.

Перший розділ «Теоретичні засади дослідження інституту угод про визнання винуватості» складається із 3-х підрозділів».

Автором на підставі проведеного аналізу наукових джерел, положень кримінального процесуального законодавства, статистичних даних, досліджено стан теоретичної розробленості проблем провадження на підставі угоди про

визнання винуватості та зроблено цілком слушний висновок, що наукові дослідження інституту угод про визнання винуватості (або їх аналогів) доцільно розподіляти на три етапи: I етап (стор. 29-31 дис.) – дослідження, що здійснювалися через брак відповідної правової бази у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві (в основному з використанням зарубіжного досвіду або процедур дійового каяття); II етап (стор. 31-35 дис.) – науковий пошук у період, що передував прийняттю КПК України 2012 року (дослідження проектів КПК і порівняння з КПК зарубіжних країн); III етап (стор. 35-40 дис.) – розпочався після прийняття чинного КПК України.

Виходячи з аналізу наукових праць вітчизняних дослідників, дисертант робить обґрунтований висновок, що науковці, які здійснювали дослідження в зазначеній сфері, після імплементації нового законодавства і, відповідно, напрацювання практики його застосування розглянули низку проблемних питань застосування зазначених угод, залишивши поза увагою їх важливий елемент – субсидіарні обов'язки підозрюваного або обвинуваченого щодо співробітництва у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою (стор. 40 дис.).

Здобувачем проаналізовано становлення та розвиток інституту угод про визнання винуватості та встановлено, що незважаючи на безумовну новизну інституту угоди про визнання винуватості, сама концепція визнання вини та допомоги слідству в розслідуванні злочинів не є принципово новою і її аналоги (різного виду) застосовувалися в правовому полі України (стор. 44 дис.). На підставі чого автор виокремлює відповідні етапи розвитку інституту угод про визнання винуватості. При цьому автор наводить чіткої періодизації становлення та розвитку інституту угод про визнання винуватості, а лише розкриває особливості та характеристику дії цього інституту (окремих його елементів) у відповідний період.

Звертає увагу й те, що дисертант при дослідженні генези інституту угод про визнання винуватості посилається та використовує не першоджерела, зокрема відповідні нормативно-правові акти, які регламентували правила застосування цього інституту (окремих його елементів) у вказаний період, а наукові праці інших дослідників (стор. 44-54 дис.).

Здобувачем сформульовано сутність та правову природу угод про визнання винуватості. З урахуванням сучасних наукових поглядів на значення інституту угоди про визнання винуватості, автором зроблено висновок, що угода про визнання винуватості – це нормативно оформлена домовленість між прокурором та підозрюваним (або обвинуваченим) як суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності про беззаперечне визнання винуватості особи та співробітництво у викритті кримінального правопорушення в обмін на узгоджене покарання (стор. 68 дис.). Сутністю угоди про визнання винуватості є укладення між сторонами обвинувачення та захисту двосторонньої кримінально-процесуальної угоди, предметом якої є суб'єктивне, беззастережне визнання своєї винуватості підозрюваним або обвинуваченим у вчиненні кримінального правопорушення, обов'язки щодо співробітництва у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою, в обмін на узгоджене покарання за умови проведення досудового розслідування та судового розгляду у загальному порядку в разі невиконання угоди (стор. 66 дис.).

Другий розділ «Процесуальний порядок укладення угод про визнання винуватості» складається із 3-х підрозділів.

Розглянуто основні елементи угоди про визнання винуватості, до яких автор відносить мету та предмет угоди; умови та підстави її укладення; засади угоди, її види та етапи провадження на підставі угоди про визнання винуватості. Водночас у змісті автореферату дисертант з незрозумілих причин виокремлює лише чотири елементи угоди про визнання винуватості: мета, предмет, види, засади (стор. 6 автореферату).

Зазначається, що метою угод про визнання винуватості є процесуальна економія, що досягається зниженням навантаження на органи досудового розслідування, прокуратуру та суд шляхом застосування особливого порядку кримінального провадження (на підставі угод), підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів щодо виявлення, запобігання, припинення, розслідування злочинів і притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили групові кримінальні правопорушення (стор. 72 дис.).

Визначено кримінальні процесуальні засади угоди про визнання винуватості та розкрито їх сутність (стор. 72-76 дис.).

Предметом угоди про визнання винуватості, на думку здобувача, є дії підозрюваного (обвинуваченого) та прокурора, передбачені кримінальним процесуальним законодавством, спрямовані на встановлення винуватості особи, обставини, істотні для відповідного кримінального провадження, що зумовлює викриття винних осіб, які сприяли вчиненню цього кримінального правопорушення, або повідомлення про іншу їх злочинну діяльність (стор. 77 дис.).

Виокремлено умови та підстави укладення угоди про визнання винуватості (стор. 77-81 дис.).

Запропоновано класифікацію угод про визнання винуватості за такими критеріями: а) за видом посткримінальної поведінки: б) за ступенем суспільної небезпеки – особа, яка укладає угоду; в) за реалізацією умов угоди; г) за етапом учинення кримінального правопорушення, в якому особа визнає себе винною, мав місце замах на злочин, мав місце закінчений злочин (стор. 83 дис.).

З урахуванням досудової та судової стадії кримінального провадження виокремлено етапи підготовки укладення та реалізації (виконання) умов угоди про визнання винуватості (стор. 85-86 дис.).

Розглянуто особливості досудового провадження на підставі угод про визнання винуватості. Зважаючи на недоліки чинного КПК України, автором запропоновано нормативно закріпити в законі такі положення: 1) підозрюваний (обвинувачений) має право бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, отримати їх роз'яснення і пам'ятку з переліком процесуальних прав та обов'язків (стор. 91 дис.); 2) процесуальні рішення прокурора не повинні ґрунтуватися виключно на його суб'єктивній думці, а тому підозрюваний не повинен до укладення угоди розкривати зміст відомостей, які він зобов'язується надати слідству, а тільки декларувати наявність у нього важливої інформації (якщо в подальшому підозрюваний не виконає умов угоди, прокурор буде клопотати про скасування вироку) (стор. 105 дис.). Узгодження умов угоди повинно оформлятися

протоколом допиту підозрюваного, в якому фіксуються надані підозрюваним певні відомості щодо угоди (стор. 105, 137 дис.).

Проаналізовано процесуальний порядок підготовки до судового розгляду та виокремлено основні проблемні питання його застосування й на підставі чого зроблений висновок, що оскільки на цьому етапі вирішуються питання, пов'язані з перевіркою процесуальних підстав, для здійснення провадження на підставі угод у судовому засіданні, то матеріали досудового розслідування в підготовчому засіданні слід приєднувати до обвинувального акта або клопотання (стор. 120 дис.).

Третій розділ «Удосконалення інституту угоди про визнання винуватості» складається із 3-х підрозділів.

Запропоновано механізм реалізації положень КПК у частині обов'язків особи, яка уклала угоду про визнання винуватості щодо співробітництва зі слідством, зокрема: а) у випадку, коли підозрюваний (обвинувачений) надає інформацію про вчинений або вчинюваний злочин, який раніше не був відомий правоохоронним органам, прокурор вносить відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР та передає матеріали до органу досудового розслідування з відповідним складанням доручення; б) у випадку, коли підозрюваний (обвинувачений) надає інформацію про злочин, що готується, або про особу, яка готується до вчинення злочину, прокурор надає вказівку оперативним підрозділам, які проводять необхідні оперативно-розшукові заходи до моменту виявлення вчинюваного або вчиненого злочину, після чого оперативний підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, направляє зібрані матеріали до відповідного органу досудового розслідування (стор. 151-152 дис.).

Досліджуються особливості нормативного регулювання та перелік заходів безпеки, що надаються особі, яка бере участь у кримінальному судочинстві (відповідно до Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»), та їх співвідношення із заходами забезпечення безпеки підозрюваних (обвинувачених), які уклали угоду про визнання винуватості, визначених у нормах КПК України (стор. 160-180 дис.).

Виокремлено форми порушення умов угоди про визнання винуватості. Визначено, що у випадку, коли підозрюваний (обвинувачений) не виконує умов

угоди повністю або в окремій частині, прокурор (як сторона угоди) має право у будь-який момент до затвердження угоди судом ухвалили рішення про скасування угоди. У такому випадку прокурор має право ухвалити рішення про здійснення досудового розслідування у загальному порядку(стор. 188 дис.).

Дисертація написана грамотною юридичною науковою мовою. Робота оформлена у відповідності з вимогами, які ставляться до такого роду праць. Зміст автореферату повністю відповідає змісту дисертаційного дослідження. Комплексні дослідження кримінальних процесуальних питань відповідають науковій спеціальності, за якою здійснено дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. Викликає певне застереження непослідовність структури дисертаційного дослідження. Наприклад, розділ 3 «Удосконалення інституту угоди про визнання винуватості» містить пункт 3.1. «Особливості кримінального провадження під час порушення умов угоди про визнання винуватості», який здебільшого присвячений питанням контролю за виконанням умов угоди про визнання винуватості, наслідкам неналежного виконання її умов. На думку офіційного опонента, цей пункт доцільніше було б розмістити у розділі 2 дисертації.

2. Здобувачем під час визначення умов укладення угоди про визнання винуватості (стор. 79 дис.) не враховані останні зміни до чинного кримінального процесуального законодавства України, які відбулися в березні 2017 року, якими розширюється перелік випадків, в яких КПК України передбачає можливість укладення угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо особливо тяжких злочинів.

3. Суттєвого редакційного доопрацювання потребує запропоноване автором положення (частина 1 статті 476 КПК України) щодо визначення видів неналежного виконання умов угоди (сто. 284 дис.). Зокрема, автор допускає певної тавтології, зазначаючи, що *неналежним виконанням умову угоди (виділ нами – М. П.)* є: ініціатива підозрюваного (обвинуваченого) щодо скасування угоди; часткове невиконання умов угоди; *неналежне виконання умов угоди (виділ нами – М. П.)*; вчинення іншого кримінального правопорушення; надання завідомо неправдивих

показань. При цьому подібні оціночні категорії можуть призвести до зловживань у правозастосовчій практиці.

4. Розглядаючи питання обмеження дискреційних повноважень прокурора при ініціації підозрюваним або обвинуваченим укладення угоди про визнання винуватості, автор дисертаційного дослідження разом з тим не надає конкретних пропозицій щодо внесення змін і доповнень до окремих норм Кримінального процесуального кодексу України в цій частині.

5. Традиційно у дисертаціях в останні роки кожній поставленій задачі у дисертації повинен композиційно відповідати науковий висновок, що є логічним у науковому дослідженні. Водночас порівняльний аналіз задач та висновків дисертації П. В. Холодило свідчить про певну невідповідність задач та висновків дисертаційної роботи.

Так, зокрема дисертант поставив за задачу окреслити підходи до визначення сутності та правової природи угод про визнання винуватості, водночас у висновках розкрив лише сутність угоди про визнання винуватості, залишивши поза увагою правову природу угод про визнання винуватості, а також додатково надав поняття угод про визнання винуватості.

Далі автор ставить за задачу розкрити особливості досудового провадження на підставі угод про визнання винуватості, водночас у висновках визначено мету та порядок укладення угоди про визнання винуватості на стадії досудового розслідування.

Наступне, автор намагається розглянути особливості реалізації обов'язків особи, яка уклала угоду про визнання винуватості, щодо співробітництва у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою, водночас у висновку наводить обставини, які повинен врахувати прокурор під час укладення угоди про визнання винуватості.

Восьма задача присвячена визначенню критеріїв застосування заходів забезпечення безпеки особи, яка уклала угоду про визнання винуватості, проте у висновках окрім цих критеріїв надається й поняття забезпечення безпеки підозрюваних (обвинувачених), які уклали угоду про визнання винуватості.

Зі змісту останньої задачі вбачається, що дисертант намагається розкрити особливості кримінального провадження під час порушення умов угоди про визнання винуватості, водночас у висновках ним наводяться форми порушення умов угоди.

Зазначені офіційним опонентом позиції носять головним чином дискусійний характер, відображають власну наукову позицію, яка може не співпадати ані з позицією здобувача та його науковим керівником, ані з позицією членів спецради й можуть слугувати підставою для наукової полеміки під час прилюдного захисту дисертації. Зазначені офіційним опонентом позиції не впливають на високу позитивну оцінку дисертації.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

Дисертація Холодило Петра Васильовича на тему: «Кримінальне провадження на підставі угод про визнання винуватості», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09. – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, відповідає вимогам п. п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями), а її автор Холодило Петро Васильович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:
завідувач кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України

“14” вересня 2017 р.

ПІДПИС
ВЧЕНИЙ С
КАРАУЛЬНА
14.09.2017

М.А. Погорецький